

హాటర్

గత వారంకంటే వైచిత్ర్యం

ఇతర రాష్ట్రాలు, ప్రపంచ దేశాల
ముఖ్యమైన పరిణామాలు

సామాజిక, ఆర్థిక, రాజకీయ
పుస్తక సమీక్షలు

ప్రతి అదివారం 'వార్త' మెయిన్ లో
ఒక పూర్తి పేజీ

epaper.vaartha.com

WWW.VAARTHA.COM

తెలుగు జాతీయ దినపత్రిక

హాటర్

QR CODE

కోర్టు ఆవరణలోనే
లాయర్ కు కత్తిపోట్లు

ఢిల్లీలో ప్రభుత్వ
ఉద్యోగులకు 'వర్క్ ఫ్రం హోం'

అనంతపురం

fb.com/vaartha

బుధవారం ముంబయిలో ఓటు వేసిన మహారాష్ట్ర సీఎం షిండే, డిప్యూటీ సీఎం ఫడ్నెస్ కుటుంబ సభ్యులు

మహారాష్ట్ర, జార్ఖండ్ లో ఎన్ డి యె హావా

పోటాపోటీగా నడిచినా బజెపి కూటమితో అధికారమంటున్న ఎగ్జిట్ పోల్స్

న్యూఢిల్లీ, నవంబరు 20: మహారాష్ట్ర, జార్ఖండ్ లో ఆసెంబ్లీ ఎన్నికల పోలింగ్ ముగియడంతో ఎగ్జిట్ పోల్స్ ఫలితాలు వెలువడ్డాయి. అత్యధికంగా మహారాష్ట్రలో ఎన్ డి యె కూటమితో అధికస్థానాలు వస్తున్నాయి. జార్ఖండ్ లో కూడా పోటీ తీవ్రంగా ఉన్నప్పటికీ ఈసారి ఎన్ డి యె ప్రజలు మొగ్గుచూపించినట్లు ముందస్తు అంచనాలు తేటతెల్లంచేస్తున్నాయి. బిజెపి పిండేశివసేన అజితేష్ వర్మ మహాయుతి కూటమి 150 నుంచి 195 వరకు ఆసెంబ్లీ సీట్లు గెలుచుకుంటుందని, ఏకైక అతిపెద్ద పార్టీగా వస్తుందని అంచనావేసాయి. అయితే కేవలం ఒకే ఒక్క సంస్థ పిమార్క్ మాత్రం మహాయుతి స్వల్ప మెజారిటీతోనే ఉంటుందని, మొత్తం 147 స్థానాలకు మించి ఉండకపోవచ్చని అంచనావేసింది. అదే సమయంలో విపక్ష కూటమి ఎంపిఎ కాంగ్రెస్, శరద్ పవార్ ఎన్ డి యె, ఛార్జి శివసేనల కూటమి కూడా గట్టిపోటీ ఇస్తోందని, గరిష్టంగా 130 వరకు స్థానాలు గెలుచుకోవచ్చని సర్వేలు తెలుపుతున్నాయి. అయితే ఈ పిమార్క్ మాత్రం ఎంపిఎకు 126 నుంచి 146 స్థానాల

గుంటూరు మేయర్ పై హైకోర్టు ఆగ్రహం

విజయవాడ, నవంబరు 20, ప్రభాతవార్త ప్రతినిధి: గుంటూరు మేయర్ కావటి మహేందర్ నాయుడిపై హైకోర్టు తీవ్ర ఆగ్రహం వ్యక్తం చేసింది. నగర మొదటి పౌరుడు మాట్లాడేది అలాగేనా, జాగ్రత్త ఉండాలిదా? అని నిలదీసింది. అసక్త వదజా లంతో కుటుంబసభ్యులు, తల్లులపై దాడి చేస్తారా? అని ప్రశ్నించింది. అసక్త భాషను ఉపయోగిస్తే ఏ పార్టీ వారివైనా శిష్టవాదాల్నించేసిన సృష్టం చేసింది. సేవ చేసి ప్రజలకు దగ్గరవ్వాలిరాని, అసక్తకర

అప్పులపై చంద్రబాబు దుష్టచారం

విజయవాడ, నవంబరు 20, ప్రభాతవార్త ప్రతినిధి: అప్పులపై సీఎం చంద్రబాబు నాయుడు దుష్టచారం చేస్తున్నారని వైకాంగ్రేస్ పార్టీ అధ్యక్షుడు, మాజీ సీఎం వైఎస్ జగన్మోహన్ రెడ్డి ఆరోపించారు. తన తల్లి, చెల్లి అంశాను తరచు ప్రస్తావిస్తూ తమ కుటుంబంపై తప్పుడు ప్రచారం చేస్తున్నారన్నారు. తల్లిదండ్రులకు బతికి ఉండగా ఇంటికి తీసుకుని వెళ్లి, వారి అసంపత్తిని పాపాన నాడించారని ఆరోపించారు. తమ కుటుంబం విషయాలలో తలదూర్చుకున్నారన్నారు. బుధవారం ఆయన కాడేపల్లిలోని తన కార్యాలయంలో ఏర్పాటు చేసిన మీడియా సమావేశంలో ఆసెంబ్లీలోని వివిధ అంశాలపై ఆరోపణలు చేసారు. ముఖ్యంగా ఆర్థిక ప్రణాళికలలో తమపై చేసిన విమర్శలకు ఘాటుగా జవాబులు ఇచ్చారు. బడ్జెట్ పేజీ నెం. 14, 16 రెండు పేజీలు చూస్తే.. రాష్ట్ర అప్పులు 2018-19 నాటికి రూ. 2.57 లక్షల కోట్లు అని చూపారు. దానికి గవర్నమెంట్ గ్యారంటీ రూ. 55 వేల కోట్లు కూడా కలిపితే అప్పటికి రాష్ట్ర అప్పు మొత్తం రూ. 3.13 లక్షల కోట్లు. అలాగే 2024లో వైయస్ పార్టీ డిగిటోయ్ నాటికి ఉన్న అప్పులను అదే పేజీలో చూపారు. అప్పులు రూ. 4.91 లక్షల

రెండేళ్లు కొవిడ్ ఉన్నా
ఆర్థిక వృద్ధి రేటు పెంచాం
మా హయాంలో అప్పుల
భారం తగ్గించాం
టిడిపి హయాంలోనే
పరిమితికి మించిన అప్పు
అబద్ధాలు చెప్పడం
ధర్మమా బాబూ!
మాజీ సీఎం జగన్

ప్రశ్నిస్తారాల్లో గందరగోళం..
అధికారులపై స్ట్రీకర్ ఆగ్రహం
విజయవాడ నవంబరు 20 ప్రభాతవార్త ప్రతినిధి: ఏపీ ఆసెంబ్లీలో నిర్వహిస్తున్న ప్రశ్నోత్తరాల్లో గందరగోళం చోటు చేసుకుంది. అధికారుల నిర్లక్ష్యమే దీనికి కారణమంటూ స్పీకర్ అయ్యన్న పాత్రుడు ఆగ్రహం వ్యక్తం చేశారు. ఒక శాశుకు వచ్చిన

• మొన్న ఎన్నికలు ప్రజాతీర్పు కాదు.. అవినీతి, అక్రమాలపై తిరుగుబాటు • ఒక్కో ఇటుక పేరుస్తూ ముందుకు వెళ్తున్నా.. • ఎన్ని వేధింపులకు గురి చేసినా రాష్ట్రం కోసం నిలబడ్డా.. • వైఎస్సార్స్ హయాంలో రాష్ట్రం నిర్వీర్యం: అసెంబ్లీలో సీఎం చంద్రబాబు

విజయవాడ నవంబరు 20 ప్రభాతవార్త ప్రతినిధి: విజయవాడ వార్తానాల్కు అమలు చేస్తామని, గతంలో ఎన్నడూ లేనివిధంగా 2024 ఎన్నికల్లో ప్రజలు తీర్పు ఇవ్వారని సీఎం చంద్రబాబు అన్నారు. 150 రోజుల్లో తమ ప్రభుత్వం చేపట్టిన పనులను ప్రజలకు వివరించాల్సిన బాధ్యత తనపై ఉందని చెప్పారు. వైకాపా పాలనలో జరిగిన అక్రమాలపై ఎంత తవ్వితే అంత భయంకరమైన విషయాలు వెలుగులోకి వస్తున్నాయన్నారు. ఒక్కో ఇటుక పేరుస్తూ ముందుకెళ్తున్నామని చెప్పారు.

విశాఖ డెయిలీ కుంభకోణంపై అసెంబ్లీలో రభస

కార్పొరేట్ చట్టానికి మార్పుడం వల్ల
అవినీతి పెరిగిందని సభ్యుల విమర్శలు
వేలకోట్లు దోచుకుంటున్నారని
ఆరోపణలు

విజయవాడ, నవంబరు 20, ప్రభాతవార్త ప్రతినిధి: విశాఖ డెయిలీ సహకార రంగం నుంచి కార్పొరేట్ రంగంగా మారడం వల్ల తీవ్ర విమర్శలు వ్యక్తమవుతున్నాయి. 'కార్పొరేట్ చట్టానికి మార్పుడం వల్ల అవినీతికి దారితీసింది' అని పల్లె శ్రీనివాస రావు అన్నారు. 2,000 కోట్ల రూపాయలు టర్నోవర్ ఉన్న డెయిలీ నష్టాల బారిన పడటానికి అవకతవకలే ప్రధాన కారణమని ఆయన ఆరోపించారు. 'రెండున్నర లక్షల పాడి రైతుల జీవితాలను అడ్డం పెట్టుకుని వేల కోట్ల రూపాయలు దోచుకుంటున్నారని' అని వ్యాఖ్యానించారు. చైర్మన్, వైస్ చైర్మన్, డైరెక్టర్లు ఒకే కుటుంబానికి చెందినవారేనని, వారే ట్రస్టు ఏర్పాటు చేసి నిధులను దుర్వినియోగం చేస్తున్నారని పల్లె పేర్కొన్నారు. "అక్కడ భరతు పాలను కొనుగోలుచేసి, మార్కెటింగ్ చేస్తూ రైతులకు అన్యాయం చేస్తున్నారు. సహకార రంగం పేరుతో ప్రభుత్వం నుంచి ప్రయోజనాలు పొందిన వారు, 2006లో కంపెనీ చట్టం కింద మార్పు చేసుకొని ఆస్తులను కాజేశారు" అని ఆరోపించారు. 'రైతుల సంక్షేమం కోసం వినియోగించాల్సిన నిధులను ఎన్నికల ఖర్చులకు డ్రైవర్ చేశారు. రూ. 300 కోట్లను పాడి రైతుల నుంచి వసూలు చేసి, చెన్నై, బెంగళూరులో విలాసవంతమైన భవనాలు నిర్మించుకున్నారు' అని

వివరికి జైలుకు పంపించారు. నేను ఏ తప్పు చేయలేదు. చేయను. అనుక్షణ ప్రజల కోసమే పనిచేస్తూ. అలాంటి ఇబ్బందులు పెట్టినప్పుడు ఇంకా మనోధైర్యంతో ముందుకెళ్తాను చాలా అరుదైన సంఘటనలు నా జీవితంలో చూశాను. 53 రోజులు జైల్లో ఉన్నప్పుడు ప్రపంచదేశాల్లోనీ తెలుగువారు రోడ్డు పైకి వచ్చి పోరాడారు. ప్రజలు ఇచ్చిన స్థానాన్ని ఎవరు చెరపాలన్నా చెరగదు.

నాలుగోసారి సీఎం బాధ్యతలు చేపట్టాను. ఇది అరుదైన అనుభవం. నాపై నమ్మకంతో ఈ బాధ్యతలు అప్పగించారు. అధికారం, సీఎం కర్పి, కేంద్ర రాజకీయాల కూడా కొత్త కాదు. ప్రాంతీయ పార్టీగా టిడిపి కేంద్రంలో ఎన్నోసార్లు కీలకపాత్ర పోషించింది. విద్యసంఘైన వ్యవస్థలు, గాడితప్పిన యంత్రాంగం గత ప్రభుత్వ అప్పులు, తప్పులు ఈ ప్రభుత్వానికి సవాలుగా మారాయి. ఈ రాష్ట్రాన్ని బాగు చేయగలమనే నమ్మకముందా? అని కొందరు అడిగారు. నేను పారిపోను. అధికారం ఉన్నా లేకున్నా ప్రజల కోసమే పనిచేసే ఇబ్బదు కూడా అలాంటి సవాళ్లను స్వీకరించి మళ్ళీ ప్రజలను నిలబెడతానని చెప్పాను. 21 మంది ఎంపీలతో ఢిల్లీలో మన వరసతి పెరిగింది. ఒక్కో ఇటుక పేరుస్తూ ముందుకెళ్తున్నాం. రాత్రికి రాత్రి ఏదీ సాధ్యం కాదు. ఈ విషయాన్ని ఎప్పుడైతే ప్రజలకు తెలియజేయాలి. అంతే భావంతో పనిచేస్తూ రాజీ లేకుండా ముందుకెళ్తాం. వైకాపా ప్రభుత్వం శాంతిభద్రతలను గాలి కొడిలేసిందని సీఎం చంద్రబాబు విమర్శించారు >>2

పర్యాటక పాలసీకి కేబినెట్ ఆమోదం

విజయవాడ నవంబర్ 20 ప్రభాతవార్త ప్రతినిధి: సచివాలయంలో సీఎం చంద్రబాబు అధ్యక్షతన సమావేశమైన ఏపీ మంత్రివర్గం వలు కీలక నిర్ణయాలు తీసుకుంది. ఏపీ టూరిజం పాలసీకి క్యాబినెట్ ఆమోదం చేసింది. పర్యాటక ప్రాజెక్టులకు పరిశ్రమ హోదా కల్పించే ప్రతిపాదనపై చర్చించి ఆమోదించింది. జ్యూడిషియల్ ట్రిబ్యూనల్స్ బిల్లుకు మంత్రివర్గం ఆమోదం తెలిపింది. ఏపీ ఇన్ఫ్రా ట్రాన్స్ పరెన్సి యాక్ట్ 2019 రివీల్ చేయాలని ప్రతిపాదించారు. పంచాయితీరాజ్ గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖలో స్థానిక సంస్థల్లో చైర్మన్లు అవినీత్యం పెట్టే అంశంపై పట్ల సవరణ బిల్లుకు మంత్రివర్గం ఆమోదం తెలిపింది. అవినీత్యం పెట్టే గడువును నాలుగేళ్ల కి కుదిస్తూ పట్ల సవరణ చేశారు. 2024-25 కొత్త శ్రీరా పాలసీకి క్యాబినెట్లో ఆమోదం లభించింది. డ్రగ్స్ నియంత్రణ కోసం ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసిన యాంటి నార్కోటిక్స్ టాస్క్ ఫోర్స్ పేరును ఈగలోగా మారుస్తూ క్యాబినెట్ తీర్మానం చేసింది. ప్రధానమంత్రి ఆహార యోజన 2.0 కోసం గృహ నిర్మాణ శాఖ చేసుకోవచ్చు ఒప్పందానికి క్యాబినెట్ ఆమోదం తెలిపింది. ఏపీ టుర్స్ లిమిటెడ్ నెట్ లిమిటెడ్ లో విలీనం చేసేందుకు క్యాబినెట్ ఆమోదం లభించింది. ఏపీ టుర్స్ లిమిటెడ్ కు చెందిన మూలధనం, >>2

రెండేళ్లు కొవిడ్ ఉన్నా
ఆర్థిక వృద్ధి రేటు పెంచాం
మా హయాంలో అప్పుల
భారం తగ్గించాం
టిడిపి హయాంలోనే
పరిమితికి మించిన అప్పు
అబద్ధాలు చెప్పడం
ధర్మమా బాబూ!
మాజీ సీఎం జగన్

అప్పులపై చంద్రబాబు దుష్టచారం

విజయవాడ, నవంబరు 20, ప్రభాతవార్త ప్రతినిధి: అప్పులపై సీఎం చంద్రబాబు నాయుడు దుష్టచారం చేస్తున్నారని వైకాంగ్రేస్ పార్టీ అధ్యక్షుడు, మాజీ సీఎం వైఎస్ జగన్మోహన్ రెడ్డి ఆరోపించారు. తన తల్లి, చెల్లి అంశాను తరచు ప్రస్తావిస్తూ తమ కుటుంబంపై తప్పుడు ప్రచారం చేస్తున్నారన్నారు. తల్లిదండ్రులకు బతికి ఉండగా ఇంటికి తీసుకుని వెళ్లి, వారి అసంపత్తిని పాపాన నాడించారని ఆరోపించారు. తమ కుటుంబం విషయాలలో తలదూర్చుకున్నారన్నారు. బుధవారం ఆయన కాడేపల్లిలోని తన కార్యాలయంలో ఏర్పాటు చేసిన మీడియా సమావేశంలో ఆసెంబ్లీలోని వివిధ అంశాలపై ఆరోపణలు చేసారు. ముఖ్యంగా ఆర్థిక ప్రణాళికలలో తమపై చేసిన విమర్శలకు ఘాటుగా జవాబులు ఇచ్చారు. బడ్జెట్ పేజీ నెం. 14, 16 రెండు పేజీలు చూస్తే.. రాష్ట్ర అప్పులు 2018-19 నాటికి రూ. 2.57 లక్షల కోట్లు అని చూపారు. దానికి గవర్నమెంట్ గ్యారంటీ రూ. 55 వేల కోట్లు కూడా కలిపితే అప్పటికి రాష్ట్ర అప్పు మొత్తం రూ. 3.13 లక్షల కోట్లు. అలాగే 2024లో వైయస్ పార్టీ డిగిటోయ్ నాటికి ఉన్న అప్పులను అదే పేజీలో చూపారు. అప్పులు రూ. 4.91 లక్షల

రెండేళ్లు కొవిడ్ ఉన్నా
ఆర్థిక వృద్ధి రేటు పెంచాం
మా హయాంలో అప్పుల
భారం తగ్గించాం
టిడిపి హయాంలోనే
పరిమితికి మించిన అప్పు
అబద్ధాలు చెప్పడం
ధర్మమా బాబూ!
మాజీ సీఎం జగన్

ప్రశ్నిస్తారాల్లో గందరగోళం..
అధికారులపై స్ట్రీకర్ ఆగ్రహం
విజయవాడ నవంబరు 20 ప్రభాతవార్త ప్రతినిధి: ఏపీ ఆసెంబ్లీలో నిర్వహిస్తున్న ప్రశ్నోత్తరాల్లో గందరగోళం చోటు చేసుకుంది. అధికారుల నిర్లక్ష్యమే దీనికి కారణమంటూ స్పీకర్ అయ్యన్న పాత్రుడు ఆగ్రహం వ్యక్తం చేశారు. ఒక శాశుకు వచ్చిన

ఉద్యోగ భద్రత కల్పించండి బెటస్పోర్లింగ్ గిరిజన గురుకుల టీచర్ల వేడుకోలు

విజయవాడ, నవంబరు 20, ప్రభాతవార్త : రాష్ట్రంలోని ఏ విద్యాసంస్థలోగానీ, గురుకుల వ్యవస్థల్లోకానీ లేని బెటస్పోర్లింగ్ టీచింగ్ చేస్తున్న మారు కడియగ భద్రత కల్పించాలని గిరిజన గురుకుల టీచర్ల ప్రభుత్వాన్ని వేడుకుంటున్నారని విజయవాడ ధర్మా లోకంలో తమ సమస్యలను పరిష్కరించాలని కోరుతు నిర్వహించిన కార్యక్రమంలో ఏపీటీఎస్ అధికారి సన్మాన్ బెటస్పోర్లింగ్ టీచర్ల యూనియన్ నేత జె మల్లికార్జున నాయక్ మాట్లాడుతూ కుటుంబ పోషణకు చాలి చాలని తక్కువ జీతంతోనే పనిచేస్తున్న తాము గురుకులం రూపొందించే అన్ని కార్యక్రమాలను విజయవంతం చేస్తున్నామని అయినా గత పది సంవత్సరాల నుండి తమ సమస్యలు తీరడం లేదని ఆవేదనను ఈ ధర్మా లోకం నుండి వలుమార్చు వ్యక్తం చేశామని తమకు న్యాయం చేయాలని కోరారు. ప్రభుత్వం విడుదల చేసిన మోగా డిఎస్ సి నుండి ఇప్పటికే పనిచేస్తున్న ట్రైబల్ గురుకులంలో పనిచేస్తున్న 1143 మంది బెటస్పోర్లింగ్ టీచర్లకు మినహాయింపాలని, ఈ నోటిఫికేషన్లోనే తమను క్రమబద్ధీకరించాలని, 2022 లేదా 2015 పిఆర్ సి తమకు అమలు చేయాలని, బెటస్పోర్లింగ్ తమకు అమలు చేయాలని, బెటస్పోర్లింగ్

వణికిస్తున్న చలి

మన్యంలో కురుస్తున్న పాగమంచుతో దారి కనిపించని పరిస్థితి
మన్యంలో మరింత తగ్గిన ఉష్ణోగ్రత
జి.మాడుగుల: 9.4°, అరకు వ్యాధి: 8.8°
పాడేరు, నవంబరు 20, ప్రభాతవార్త: అల్లూరి జిల్లా ఏజెన్సీలో ఉష్ణోగ్రత తగ్గుతూ చలి తీవ్రత ఎక్కువై మన్యంలో ఉన్న ప్రజలను చలి వులి గజగజ లాడిస్తు ఉంది. మన్యంలో సాయంత్రం నాలుగు గంటల నుంచే చలి గాలులు వీస్తూ ప్రజలను చలి వణికిస్తోంది. దీంతో మన్యంలో నివసిస్తున్న ప్రజలు బయటకు రావడానికి ఇష్టపడటం లేదు. పనులు ఉంటే స్వల్పార్థ, జర్నీలు, ముంకి టోపీలు, శాలువలు కప్పుకొని బయటకు వచ్చి వారి పనులు ముగించుకుని వెళుతున్నారు. గత వారం రోజులుగా మన్యంలో ఉష్ణోగ్రత తగ్గుతూ చలి తీవ్రత ఎక్కువగా ఉంది. ఇతే మన్యంలో పర్యాటక ప్రదేశాలను తిలకించడానికి వస్తున్న పర్యాటకులు మాత్రం చలికి అలాగే కురుస్తున్న మంచు దృశ్యాలకు ఎంజాయ్ చేస్తున్నారు. ప్రతీ రోజూ ఉదయం ఎంజాయ్ చేసేమిది గంటలు వరకు కురుస్తూ ఉంది. దీంతో బస్సులు, లారీలు, వ్యాన్లు, డ్విచక్ల వాహనాలు, డ్రైవేలు జీవోలు నడుపుతున్న వాహన చోదకులు ఏల్లో లైట్లు

తొట్టంబేడు మండలంలో ఆగని ఇసుక దండా

- విరూపాక్షపురం నదిలో వరుస ట్రాక్టర్లు - అడ్డుకున్న మహిళలు

తొట్టంబేడు, నవంబర్ 20 ప్రభాతవార్త తిరుపతి జిల్లాలోని చంద్రగిరి కొండల్లో పట్టి సుమారు 150 కిలో మీటర్లు పరుగునంది బంగాళాఖాతంలో కలుస్తుంది స్వర్ణముఖి నది. ఈ నదిలో ఇసుక బంగారు చాయ కల్గి ఉంటుంది. ఈ ఇసుకకు తమిళనాడులో మంచి డిమాండ్ ఉంది. ఈ నది పరివాహక ప్రాంతంలో తిరుపతి, శ్రీశాకాపాటి, సూరూరుపేట నియోజకవర్గాలు వస్తాయి. ఈ పది 'ఇసుకాసురులకు వరంగా' సీరులు కురిపించే కామధేనువుగా మారింది.గత ఆరేళ్లు నుంచి ఈ నదిని కొందరు ఆక్రమార్కులు దోచేస్తున్నారు. వగలు రేయి తేడా లేకుండా దోచేస్తున్నారు. పార్టీలతో ప్రమేయం లేకుండా ఇసుకాసురులు కొందరు అధికారుల మద్దతుతో విప్పల విడిగా తమ వ్యాపారం సాగిస్తున్నారు. ప్రభుత్వం కట్టడి చేసినా నిబంధనలు విధించినా వారికి చట్టాలు మట్టాలగా మారాయి.గతంలో ఆక్రమార్కులు ట్రాక్టర్ ఇసుకను రూ.నాలుగు నుంచి ఐదువేలకు అమ్ముకోగా నేడు ప్రభుత్వం ఇసుకను ఉచితం చేసినప్పటికీ పేదల నుంచి వ్యాపారులకు దోచుకుంటున్నారు. ప్రభుత్వాధికారులకు ఏమో చట్టం చూపి నది నుంచి ఇసుకను సేకరించుకుంటూ పేదలకు అమ్ముకుంటున్నారు. అయితే ఈ ట్రాక్టర్ల ద్వారా ఆక్రమ రవాణా, అనుభవం లేని డ్రైవర్లతో మనుషుల ప్రాణాలకు ముప్పు ఏర్పడుతుంది. ఇందుకు ఉదాహరణ తొట్టంబేడు మండలంలో రాత్రి వేళ ఇసుక ఆక్రమ రవాణాతో ఓతండ్రి కొడుకుల ప్రాణాలు గాలిలో కలిసాయి.మండలంలోని నర్మదముఖి పరివాహక ప్రాంతాల్లోని గ్రామాల

ఇసుక ట్రాక్టర్లను అడ్డుకునేందుకు వచ్చిన మహిళలు

విరూపాక్షపురం గ్రామం నుంచి ఆక్రమంగా ఇసుకను తరలించేందుకు పడులసంఖ్యలో ట్రాక్టర్లతో నిండిపోయాయి. జడీవల పెన్నలపాడు గ్రామం నుంచి ఇసుకను తరలించే ప్రయత్నంలో ఓమర్ల పంటిపాటిలో వడి తీవ్రంగాయిలకు గురైన విషయం విడితమే. ఈనేపద్ధంతో డిఎస్పి కూడా మండలంలోని పెన్నలపాడు ఇసుక రీవ్ ను సంబంధిత పోలీసులతో కలసి పరీశీలించారు. ఇసుకాసురులు ఆక్రమంగా ఇసుకను తరలించే పలు మార్గాలను పోలీసులు కనిపెట్టారు కూడా. అయినా పట్టువగలు ఇసుకను తరలించే

చేస్తున్నారు.పడుల సంఖ్యలో విరూపాక్షపురంలో ఇసుకరేపి లేకున్నా ట్రాక్టర్ల యజమానులే దర్జాగా రోడ్డును ఏర్పాటు చేసుకుని ఇసుక మాఫియాను దోచేస్తున్నారు. వగలు ఇసుక, రాత్రి మట్టిమాఫియాను దోచుకుంటూ జేబులు దర్జాగా నింపుకుంటున్నారు. వీరికి అండగా పోలీసులు కూడా ఉన్నారన్న విషయంలు చోటుచేసుకుంటున్నాయి. ఇసుకాసురులు ఆ గ్రామస్తులను కొంతమంది దగ్గర చేర్చుకుని వారిలో వారితో గొడవలు, స్పృహించి యదేచ్ఛగా ఇసుకను తరలిస్తున్నారు. ఇసుక పోస్ట్ తమ బండ్లతో పోయాలని వివాదాలు సృష్టించుకుంటూ ఎవరు రోడియంజం చేస్తే వారికి ఇక్కడ ఇసుక దొరుకుతుంది. ఇసుకాసురులకు అండగా విరూపాక్షపురం ఆ గ్రామంలో ఎవరైనా మృతిచెందితే మృతదేహాన్ని పూడ్చడానికి కూడా లేకుండా చేస్తున్నారు. దింపుడు కల్లాం నుంచి కూడా ఇసుకను తరలించేస్తున్నారని గొంతు చించుకుని అరుస్తున్నా గ్రామస్తుల ఆగ్రహం వచ్చిందిమకోవడం లేదు. ఇసుక తరలింపు కొత్తంకాదు కానీ... సహజవనరులను దోచు కుంటున్నారు. రానున్న శాలలో సహజ వనరులను దోచుకుంటే వివత్సర పరిస్థితులను ఎదుర్కోవాల్సి వస్తుంది. ఇకనైనా ఇసుక మాఫియాను పోలీసులు, మైనింగ్ అధికారులు అడ్డుకట్టవేయాలిని ఆవసరం ఎంతైనా ఉంది.

విలేకరుల సమావేశంలో శాసనమండలి విషయాల వివరిస్తున్న ఎమ్మెల్యే కళ్యాణి

శాసనమండలిలో వలంటీర్ల గురించి ప్రభుత్వాన్ని ప్రశ్నించా

- ఎమ్మెల్సీ వరుడు కళ్యాణి

నచివాలయం,నవంబర్ 20,ప్రభాతవార్త : సభ సాక్షిగా మంత్రి మాట్లాడుతూ 2023లో జీవో ఎందుకు పాసిచేయలేదని అన్నారు.అసలు వాలంటీర్ల వ్యవస్థ ఉందా అన్నట్లు మాట్లాడారు.అలాంటప్పుడు ఎన్నికల హామీల్లో భాగంగా వాలంటీర్లకు జీతం రూ.10వేలు పెంచుతామని ఎందుకు పండ్లబాబు చెప్పారు.జూన్1 వరకు వాలంటీర్లకు వేతనాలు చెల్లించడం జరిగింది.ఎలక్షన్ కమిషన్ కూడా వాలంటీర్లకు జీతం ఇచ్చింది.ప్రభుత్వ నిర్ణయంతో 2060లక్షల మంది వాలంటీర్ల జీవితాలు రోడ్డున పడ్డాయి.విజయవాడ వరదల సమయంలో వాలంటీర్ల సేవలను ప్రభుత్వం ఎవరిదాగా ఉపయోగించుకుందో తెలియదా? వరద నష్టం అంతనా విధుల్లో వార్డు వాలంటీర్లకు ఉపయోగించుకోలేదా? మద్దం పాపుల్లోకూడా 15వేల మందిని ఈ ప్రభుత్వం తీసుకుంది.గత ప్రభుత్వం అమలు చేసిన ఎన్నో పథకాలను ఈ ప్రభుత్వం నిలిపివేసింది. డిఎస్సీకి ఇప్పటి వరకు నోటిఫికేషన్ ఇవ్వలేదు.ఆడబిడ్డ నిధికి బడ్జెట్లో ఒక్క రూపాయి కూడా కేటాయించలేదు.

డిఎస్సీ 2024కి సంబంధించి నోట్స్ మ్యాప్,సిలబస్ ప్రకటించాలి

- పిడిఎఫ్ ఎమ్మెల్సీ వేంకటేశ్వరరావు

నచివాలయం,నవంబర్ 20,ప్రభాతవార్త : డిఎస్సీ 2024కి సంబంధించి నోట్స్ మ్యాప్ ప్రకటించి,సిలబస్ ప్రకటించాలని పయోపరమిపాటి పెంపాలని,ఎన్టీజీ పోస్టుల సంఖ్యను పెంపాలని వాయిదా తీర్చారం ఇచ్చి వడపడం జరిగింది.నాడు నేడు రెండో దశ వసూలకు సంబంధించి నిధులు వెంటనే కేటాయించి విడుదల చేయాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరారు.2018డిఎస్సీకి సంబంధించి అర్హతైన వారికి న్యాయం చేయాలని కోరారు.ఇంటర్ విద్యార్థులను మధ్యాహ్న భోజన పథకం తిరిగి అమలు చేయాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరారు. ఆటో డ్రైవర్ల ద్వారా భర్తీ అయిన వైద్య సిబ్బందికి 15నెలలుగా బతాయి పద్ద జీతాలను వెంటనే చెల్లించాలని ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేశాం.గౌరవ మంత్రుల దృష్టికి ఈ విషయాలను తీసుకుకుగా త్వరలోనే పరిష్కరిస్తామని చెప్పారు.ఎంతమంది పిల్లలున్నా ఎన్నికల్లో పోటీకి అర్హులేనని ఒక బిల్లు తెచ్చారు.ఆ బిల్లుకు,అభ్యర్థుల పయోపరమిపాటి మేంపానికి గల సంబంధం ఎంటో ప్రభుత్వం సమాధానం చెప్పాలి.

కడప విద్యాశాఖ మాజీ ఆర్డెడి రాఘవరెడ్డి దురాగతాలపై చర్యలు

- శాసనమండలిలో మంత్రి నారా లోకేశ్

మంగళగిరి,నవంబర్ 20,ప్రభాతవార్త : కడప విద్యాశాఖ మాజీ ఆర్డెడి రాఘవరెడ్డి దురాగతాలపై 45రోజుల్లో దర్యాప్తు పూర్తిచేసి తగిన చర్యలు తీసుకుంటామని విద్య,జాతీ శాఖలమంత్రి నారా లోకేశ్ పేర్కొన్నారు. రాఘవరెడ్డిపై వచ్చిన ఆరోపణలపై మండలి సభ్యులు భూమిరెడ్డి రాంగోపాల్రెడ్డి,దువ్వారపు రామారావు,బి.తిరుమల నాయుడు అడిగిన ప్రశ్నలకు మంత్రి సమాధానం ఇచ్చారు.కడప విద్యాశాఖ మాజీ ఆర్డెడి రాఘవరెడ్డి ఆక్రమాలపై ప్రభుత్వానికి పలు విషయాలను తీసుకుకుగా ఇప్పటికే ప్రాథమిక విచారణ పూర్తిచేయడం జరిగింది.పలు ఆక్రమాలు నిరా రణ అయ్యాయి. 45రోజుల్లో దర్యాప్తు పూర్తిచేసి తప్పుని సరిగా క్రమశిక్షణా చర్యలు తీసుకుంటామన్నారు. అంతకుముందు ఎమ్మెల్యే భూమిరెడ్డి రాంగోపాల్రెడ్డి మాట్లాడుతూ...కడప ప్రాంతీయ విద్యాశాఖ డైరెక్టర్ గా అనేక సంవత్సరాలు రాఘవరెడ్డి పనిచేశారు.విద్యాశాఖలో పనిచేసే వారు సమాజానికి మంచి విద్యా బుద్ధులు, సంస్కారం నేర్పించాల్సిందిపోయి రాఘవరెడ్డి సంస్కారహీనంగా వ్యవహరించారన్నారు. ఉపాధ్యాయులను ఇష్టానుసారంగా ధూషించే వారు, విద్యార్థుల ముందే టీవీవ్రన్ ఆపమానకరంగా మాట్లాడేవారన్నారు.వైసిపి హయాంలో ప్రభుత్వ అనుమతులు లేకుండానే పనులు చేయడం,ఇష్టానుసారంగా ఉపాధ్యాయుల ఆక్రమ బదిలీలకు పాల్పడ్డారు.కూటమి ప్రభుత్వం వచ్చిన తర్వాత విచారణ అధికారిగా ప్రవేశించిన అయ్యమించగా...రాఘవరెడ్డి చేసిన నేరాలు-పూర్వార్థు ఫిర్యాదు చేసేందుకు వెళ్ళినవారిపై గూడాలతో దాడి చేయించారు. కడప చిన్న చోట్ పోలీస్ స్టేషన్ లో కేసు కూడా సమోమ చేయడం జరిగింది.

ఒంగోలు కమర్షియల్ ట్యాక్స్ ఆఫీసుపై ఎసిబి దాడి

- 50వేలు లంచం

తీసుకుంటూ పట్టుబడిన

డిప్యూటీ అసిస్టెంట్ కమిషనర్

ఒంగోలు, ప్రభాతవార్త ఒంగోలు కమర్షియల్ ట్యాక్స్ ఆఫీసులో డిప్యూటీ అసిస్టెంట్ కమిషనర్ కేఎన్ శ్రీనివాస ప్రసాద్ 50 వేల రూపాయలు లంచం తీసుకుంటూ ఒంగోలు పీసీబీ అధికారులకు పట్టుబడ్డారు. ఒంగోలు కమర్షియల్ ట్యాక్స్ ఆఫీసులో డిప్యూటీ అసిస్టెంట్ కమిషనర్ కేఎన్ శ్రీనివాస ప్రసాద్ పని చేస్తున్నారు. ఫిర్యాది సీపావ్ శ్రీధర్ బ్రెడ్ కంపెనీకి నోటీసు ఇచ్చి దానిపై పిర్యాదికి పెనాల్టీ వేసినందున ఆ పెనాల్టీ లేకుండా చేయమని డిప్యూటీ అసిస్టెంట్ కమిషనర్ లక్ష్మి అయ్యలకు రూపాయలు లంచం డిమాండ్ చేసి సదరు లంచం తీసుకుంటుండగా ఒంగోలు పీసీబీ డిఎస్సీ రెవెన్యూడెమా కు పట్టుబడిన అతని పద్ద నుంచి రూ.1.50లక్షలు లంచం దబ్బాయిల కివరి చేశారు. పీసీబీ డిఎస్సీ పి.రామచంద్రరావు, ఇన్స్పెక్టర్ శేషు, ఎస్సెలు జి.రామన్ ప్రసాద్, షేక్ మస్తాన్ పరస్, సిబ్బంది పోల్గొన్నారు.

అంతర్ రాష్ట్ర దొంగల ముఠా అరెస్టు

- రూ.2.5 లక్షల విలువైన 53 గ్రాముల బంగారు నగలు, రూ.5 లక్షల విలువైన కారు, 2 స్కూటర్లు స్వాధీనం - నలుగురు అంతర్ రాష్ట్ర దొంగలు అరెస్టు - ఎన్టీ మణికంఠ చందోలు

చిత్రూరు, నవంబర్ 20 ప్రభాతవార్త: బరాల, పూతలపట్టు మండలాల్లో ఈ ఏడాది అక్టోబర్ 26న జరిగిన వరుస ఛైన్ స్నాచింగ్ దొంగతనాలతో పోలీసులు తీగ రాగితే దొంగ కదలికలు బీటి రేపాయి.అంతర్ రాష్ట్ర దొంగల ముఠా గుట్టు పెక్కుయ్యడం. చిత్రూరు క్రైమ్ పోలీసులు, పూతలపట్టు పోలీసులు బుధవారం నలుగురు అంతర్ రాష్ట్ర దొంగల ముఠా సభ్యులను అరెస్టు చేసి వారి నుండి 2.5 లక్షల విలువైన 53 గ్రాముల బంగారు అభరణాలు, 5 లక్షల రూపాయల విలువైన ఒక కారు, రెండు ద్విచక్రవాహనాలను స్వాధీనం చేసుకున్నారు. చిత్రూరు పోలీసు గెస్టిహౌస్లో బుధవారం ఎన్టీ మణికంఠ చందోలు ఈ అంతర్ రాష్ట్ర దొంగల ముఠా పాల్పడిన దొంగతనాలు, దోపిడీల వివరాలను విలేకరులకు వెల్లడించారు. ఈ కేసులో కర్నూటక రాష్ట్రం రామనగర్ జిల్లా, కనకపుర తాలూకా, ముల్లిపాళ్ళికి చెందిన ముద్దుబాళ్ళి శివకుమార్(35), అబ్బు అలియాస్

వ శశురావ్(16), బెంగళూరు కనకపుర మొయినోద్దౌల్, బన శంకరిశి చెందిన బి.కుమార్(19)లను అరెస్టు చేసి రిమాండ్ లో ఉంచు తరలిం చినట్లు ఎన్టీ వెల్లడించారు. బెంగళూరు జైల నగర్ కు చెందిన సయ్యద్ రెహ్మాన్(19), పూతలపట్టు బరాల పోలీస్ స్టేషన్ పరిధిలో వరుస ఛైన్ స్నాచింగ్లు జరుగుడంతో ఈ కేసులను చేధించడానికి చిత్రూరు డిఎస్సీ సాయుధాధి పర్యవేక్షణలో ఆరు ప్రత్యేక బృందాలను ఏర్పాటు చేసినట్లు ఎన్టీ వెల్లడించారు. ఈ ఆరు ప్రత్యేక బృందాలు కర్నూటక, తమిళనాడు, ఆంధ్రప్రదేశ్లోని పలు పోలీస్ స్టేషన్లకు వెళ్లి పాత నేరస్తుల సమాచారం సేకరించి అంతర్ రాష్ట్ర దొంగల ముఠాను గుర్తించినట్లు వెల్లడించారు. ఈ మేరకు పోలీసులకు వచ్చిన పక్కా సమాచారం మేరకు మంగళవారం బెంగళూరు-తిరుపతి రహదారిలో జగమద్ద లాస్ వద్ద పోలీసులు నిందితులను అదుపులోకి తీసుకుని వారి నుండి ఒక డిస్కో మారుతి కారు, ఒక పల్లె రి మోటర్ స్కైల్, ఒక కెటిఎం డ్యుక్ మోటర్ స్కైల్ నుంచి స్వాధీనం చేసుకోవడం జరిగిందన్నారు. పూతలపట్టు మండలంలోని కిచ్చన్నగారిపల్లి గ్రామం వద్ద

అత్యాధునిక యాంత్రిక పరిజ్ఞానంతో రూపొందించిన రైల్వే జనరల్ బోగ్ దృశ్యాలు

గుంతకల్లు రైల్వే,నవంబరు 20,ప్రభాతవార్త సామాన్యులకు రైలు ప్రయాణం పట్ల పెరుగుతున్న ఆదరణను దృష్టిలో ఉంచుకుని రైల్వే శాఖ అందుకునుగుణంగా సౌకర్యాలను కూడా విస్తరిస్తోంది. గత మూడు నెలల్లో రైల్వే శాఖ పలు రైళ్లకు అదనంగా మరో 600కోట్ బోగీలను సాధారణ రైలు సర్వీసులకు జత చేయనుంది. ఈ నెలాఖరు నాటికి దాదాపు వేయి జనరల్ బోగీలను 370సాధారణ రైళ్లకు జనరల్ బోగీలను జతపరచనున్నట్లు రైల్వే వర్గాలు తెలిపాయి. ఈ అధునాతన జనరల్ కేటగిరీ బోగీలను అమర్చడం ద్వారా రోజుకు సుమారు లక్ష మంది ప్రయాణికులు ప్రయాణం పొందుతున్నట్లు రైల్వే బోర్డ్ ఎగ్జిక్యూటివ్ డైరెక్టర్ డిలీప్ కుమార్ తెలిపారు. రైల్వేలు అత్యంత ప్రాధాన్యతతో సాధారణ తరగతి ప్రయాణికుల అంశం ఒకటని ఈ వర్గానికి చెందిన ప్రయాణికులకు ఉన్నత సౌకర్యాలు కల్పించేందుకు రైల్వేలు వివిధ మార్గాల్లో పనిచేస్తున్నాయన్నారు. ఈ దిశగా ఇప్పటికే 370సాధారణ రైళ్లను మొత్తం 1000కోట్ జనరల్ బోగీలు జత చేసేమని డింతో ప్రతిరోజు పోడిమంది ప్రయాణికులు లబ్ధి పొందుతున్నారు. ఈ బోగీలను జతచేయడం ద్వారా ప్రతిరోజు సుమారు లక్ష మంది అదనపు ప్రయాణికులు రైలు ప్రయాణాన్ని సద్వినియోగం చేసుకోగలరని ఆయన చెప్పారు. సాధారణ తరగతి ప్రయాణికుల అవసరాలను దృష్టిలో ఉంచుకుని రైల్వే జనరల్ సర్వీసు బోగీల నిర్మాణ పనులు శరవేగంగా సాగుతున్నట్లు తెలిపారు. రానున్న రెండేళ్లలో ఈ తరహా జనరల్ బోగీలు మరో 10వేలకు పైగా రైల్వేలో అందుబాటులో రానున్నాయన్నారు. వీటిలో ఆరువేలకు పైగా డి.ఎస్.బోగీలు కాగా, పోలీస్ నుండి స్లీపర్ బోగీలు,ఇంత భారీ సంఖ్యలో వాన్ ఏసీ బోగీలను జతచేయడం ద్వారా ప్రతిరోజు దాదాపు 8లక్షల మంది సామాన్యులు జనరల్ క్లాస్ ప్రయాణిస్తారు. కోత్తా నిర్మితహాతున్న డిఎస్ క్లాస్ బోగీలన్నీ అత్యాధునిక యాంత్రిక,సాంకేతిక పరిజ్ఞానంతో రూపొందించిన ఎల్.ఎస్.బి సాంకేతిక కలిగి ఉంటాయి. ప్రయాణాన్ని సౌకర్యవంతంగా,సురక్షితంగా ఉండటమే కాకుండా వేగవంతంగా చేయడంలో కూడా ఇది సహాయ పడుతూ. సాంప్రదాయ ఐ.ఎస్ఎస్ రైలు బోగీలతో పోలిస్తే ఈ ఎల్.ఎస్.బి బోగీలు తేలికగా దృఢంగా ఉంటాయి.

తిరుమల సమాచారం

రాజకీయ ప్రసంగాలు నిషేధించడం శుభపరిణామం - దేవాలయాలలో అన్యమతస్తులు ఉండటం మంచిది కాదు: కేంద్రమంత్రి కిషన్ రెడ్డి

తిరుమల,నవంబర్ 20,ప్రభాతవార్త ప్రతినిధి: ప్రసిద్ధ హిందూ పుణ్యక్షేత్రం తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం ధర్మకర్తలమండలి మంచి నిర్ణయాలు తీసుకుందని, తిరుమలలో రాజకీయాల ప్రసంగంచేయడం నిషేధించడం శుభ పరిణామమని కేంద్ర మంత్రి కిషన్ రెడ్డి అన్నారు. అన్యమతస్తులు హిందూ ఆలయాలలో పనిచేయడం, ఉద్యోగులుగా ఉండటం మంచిది కాదన్నారు. తిరుమల వచిత్ర పుణ్యక్షేత్రమని, పర్యాటక కేంద్రం కాదని మంత్రి స్పష్టం చేశారు. భక్తులకు మెరుగైన సౌకర్యాలు కల్పించేందుకు, సేవలందించేందుకు టిటిడి నూతన బోర్డు మంచి నిర్ణయాలు తీసుకునే దిశగా ఆలోచన చేయడం మంచిదన్నారు. బుధవారం ఉదయం కుటుంబంతో కలసి తిరుమలకు వచ్చిన కేంద్రమంత్రి కిషన్ రెడ్డికి ఆలయ

అధికారులు స్వాగతం పలికారు. ఉదయం వివిధ బ్రేక్ ఫాస్ట్ ఆలయంలోనికి చేరుకుని శ్రీవారిని దర్శించుకున్నారు. వేదపండితులు వేదాశీర్వచనం చేశారు. టిటిడి అదనపు ఇ. విరుమామిళ్ళ వెంకయ్యచౌదరి, ఆలయ డిప్యూటీ ఇ. లోకనాథం శ్రీవారి తీర్థప్రసాదాలు అందజేశారు. కేంద్రమంత్రి వెంట టిటిడి బోర్డు సభ్యుడు జి.భానుప్రకాష్ రెడ్డి ఉన్నారు.

శ్రీరామచంద్రమూర్తి ఉత్సవమూర్తికి అంగుళీ సంతాన సంప్రాక్షణం

తిరుమల, నవంబర్

20,ప్రభాతవార్త ప్రతినిధి:

కలియుగవైకుంఠం తిరుమల పేరుపెట్టిన ఏడు కొండల వేంకటేశ్వర స్వామి మూల విరాట్టుతో బాటు ఉత్సవ మూర్తిని శ్రీదేవి భూదేవి సమేత మల యవ్వ స్వామి భక్తులకు గుర్తుక వస్తారు. తిరుమల ఆలయంలో ఉత్సవ మూర్తులుగా వచ పేరాలు విగ్రహాలు ఉన్నాయి.

ఇందులో శ్రీరామచంద్రమూర్తి ఉత్సవమూర్తి విగ్రహం ఒకటి. ఈ శ్రీరామచంద్రమూర్తి ఉత్సవ విగ్రహానికి సంబంధించి ఎడమవేయి మధ్యవేలిభాగంలో చిన్నపాటి భిన్నం 2021వ సంవత్సరంలో ఏర్పడినట్లు అర్చకులు గుర్తించారు. అప్పట్లోనే ఈ వేలుకు బంగారు కవచాన్ని తొడిగి సవరించారు. ఇప్పుడు ఆగమసంహారాలు, అర్చకులతో కమిటీ ఇటీవల బ్రహ్మాత్మ వాల సమయంలో ప్రస్తుత అధికారుల దృష్టికి తీసుకువచ్చింది. విగ్రహానికి సంప్రక్షణ కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించాలని అధికారులు కోరారు. ఈ కమిటీ నిర్ణయించిన మేరకు శ్రీరామచంద్రమూర్తి ఉత్సవవిగ్రహానికి చిన్నపాటి భిన్నాలను ఆగమేశ్వరం సవరించేందుకు మంగళవారం, బుధవారం రెండురోజులు స్వామివారి ఎడమవేయి అంగుళీ సంతాన సంప్రక్షణ కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించారు. సంపత్ ప్రాకారంలో జరిగిన క్రతువుల్లో వైభావన ఆగమేశ్వరంగా శాస్త్ర ప్రకారం కళాపరక్షణ, బింబాస్మ, మహాశాంతి తిరుమంజనం, శయనాదివాసం పూజలు నిర్వహించారు. బుధవారం ఉదయం ప్రత్యేక హోమం నిర్వహించి పూర్ణాహుతి, కళాహారాన

పూర్తిస్థాయిలో డిజిటలైజేషన్

- అన్నప్రసాద్ విరాళాలకు 'కియోస్క్'

తిరుమల,నవంబర్ 20,ప్రభాతవార్త ప్రతినిధి:

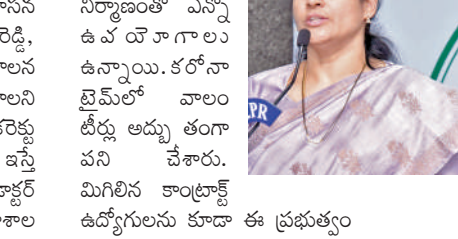
ప్రపంచప్రఖ్యాతిగాంచిన హిందూ దార్శినికసంస్థ తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం కార్యకలాపాల్లో భక్తులకు సౌలభ్యంగా నగదు లావాదేవీలకు బదులు డిజిటలైజేషన్ చేయడంలో భాగంగా అన్నప్రసాద్ విరాళాలకు "కియోస్క్"యంత్రం అందుబాటులో తెచ్చారు. ఈ యంత్రం ద్వారా కూడా దాతలైన భక్తులు తమ విరాళాలను ఒకరూపాయి నుండి 99,999 రూపాయల వరకు తమకు తోచిన మొత్తాన్ని కియోస్క్ మిషన్ లోని "క్యాజిట్ కౌన్ టెన్" స్కాన్ చేసి యాపిఐ ద్వారా విరాళం ఇచ్చే అవకాశం కలిగింది. ఈ కియోస్క్ యంత్రాన్ని బుధవారం మధ్యాహ్నం తిరుమలలోని మాళ్ళశ్రీ తరిగింద వెంగమాంబ అన్నప్రసాద్ కేంద్రంలో టిటిడి అదనపు ఇ. విరుమామిళ్ళ వెంకయ్యచౌదరి ప్రారంభించారు. ఈ మిషన్ కెనరాభ్యాంకు టిటిడికి విరాళంగా అందించింది. టిటిడిని పూర్తిగా డిజిటలైజేషన్ చేయడంలో భాగంగా ఈ మిషన్ అందుబాటులోకి తీసుకువచ్చినట్లు అదనపు ఇ. తెలిపారు. భవిష్యత్తులో మరిన్ని కియోస్క్ యంత్రాలను ఏర్పాటుచేస్తామని ఆయన తెలిపారు. ఎన్టీఆన్ ప్రసాద్ ట్రస్టు దాతలు విరివిగా విరాళాలున్న పిషయం తెలిసిందే. కాగా సామాన్యభక్తులకు సౌలభ్యంగా తమకు వీలైనంత నగదు డిజిటలైజేషన్ ద్వారా విరాళం ఇచ్చే సదుపాయం కల్పించామని అదనపు ఇ. చౌదరి చెప్పారు. ఈ కార్యక్రమంలో శ్రీవారి ఆలయ డిప్యూటీ ఇ. లోకనాథం, డిప్యూటీ ఇ. రాజేంద్ర, కెనరా భ్యాంకు డిజిఎం రవీంద్ర అగర్వాల, ఎజిఎం నాగరాజు, తిరుమల శాఖ మేనేజర్ రాఘవన్ ,సిబ్బంది పాల్గొన్నారు.

లోకాయుక్త, వక్స్ బోర్డు, హెచ్ ఆర్ డి కార్యాలయాలను కర్నూలు నుంచి తరలించడం సరికాదు

- ఎమ్మెల్సీ కల్పలతారెడ్డి

నచివాలయం,నవంబర్ 20,ప్రభాతవార్త : శాసన మండలి సభ్యులు ఎం.వి.రామచంద్రారెడ్డి, టి.కల్పలతారెడ్డి లు మాట్లాడుతూ పరిపాలన వికేంద్రీకరణలో కొత్త సంస్థలను తీసుకురావాలని గానీ ఉన్న సంస్థలు తీసుకుపోవడం కరెక్టు కాదన్నారు.పార్టీ పై వాయిదా తీర్మానం ఇస్తే తర్వాత పరిస్థితులు చెప్పారు.ఫ్యామిలీ డాక్టర్ కాన్వెన్షన్ మంచిది,17మెడికల్ కళాశాల

నిర్మాణంతో ఎన్నో ఉపయోగాలకు ఉన్నాయి.కరోనా బ్రెయిల్ వాలం గానీ ఉన్న సంస్థలు తీసుకుపోవడం కరెక్టు కాదన్నారు.పార్టీ పై వాయిదా తీర్మానం ఇస్తే తర్వాత పరిస్థితులు చెప్పారు.ఫ్యామిలీ డాక్టర్ కాన్వెన్షన్ మంచిది,17మెడికల్ కళాశాల

మానవాళిని నాశనం చేసే మహా ప్రళయం యుద్ధం, అది మతాన్ని, రాజ్యాన్ని, కుటుంబాలను నాశనం చేస్తుంది. అంతకంటే ఏ కీడునూ మేలే!

-మాల్టిన్ లూథర్

ఈ మోసాలు ఇంకెన్నాళ్లు?

కుల,మత, వర్గాలు, లింగ భేదాలు లేకుండా అందరికీ సమానంగా వర్తింపేవిధంగా శాసనాలతో మన పెద్దలు రాజ్యాంగాన్ని రూపొందించారు. అవి నిస్సక్రపాతంగా అమలు చేస్తారని మన రాజ్యాంగ నిర్మాతలు భావించారు. కానీ అవి అమలు చేయాలిని కొందరు అధికారులు రాజకీయ ఒత్తిడిలకు లొంగి, లేక దక్షిణల ప్రలోభాలోపడి చట్టాలను తమకు అనుకూలంగా మలుచుకుంటారని నాటి రాజ్యాంగ నిర్మాతలు ఊహించలేకపోయారేమో. ఫలితంగా కొందరుకు కట్టిన నేరస్థులు చట్టంనుంచి తప్పించుకోగలుగుతున్నారు. అన్నింటికంటే మించి ప్రజలను వంచింది కోట్లాది రూపాయలు దోచుకుంటున్న నైట్ కాలర్ నేరస్థులువలనాడే ఇబ్బందులు లేకుండా బయటపడగలుగుతున్నారు. సమగ్ర మతంగా దర్శాపు జరిపి పటిష్ఠంగా రికార్డులు తయారు చేసి అవసరమైన సాక్ష్యాలను కోర్టుముందు నిలబెట్టి రుజువు చేయడంలో సంబంధిత అధికారులు ఘోరంగా విఫలమవుతున్నారు. కొన్నిసార్లు పరిస్థితుల ప్రభావం వల్ల దర్శాపు సక్రమంగా జరగకపోతే, మరికొన్ని సందర్భాల్లో ఆశ్చర్యకరంగా అధికారులే కేసులు వీగిపోయే విధంగా రికార్డులు తయారుచేస్తున్నారు. ఇంకొన్ని సందర్భాల్లో అధికారులు సకల అవస్థలపడి కోర్టులముందుకు రుజువులకు సర్గం సిద్ధం చేసినప్పుడు పాలకులే ఏకంగా మోకాలోపుతున్నారు. ఇలాంటి సందర్భాల్లో సమగ్రమతంగా దర్శాపు చేసే అధికారుల్లో నిరాశనిస్పృహ పెంచుతున్నది. దీనితోపాటు ఏనాడో తయారు చేసిన చట్టాలు, నిబంధనల్లో ఉన్న లోసుగులను నేరస్థులు ఉపయోగించుకోగలుగుతున్నారు. అందుకే ఆనాటి పరిస్థితులకు అనుగుణంగా తయారు చేసిన సిటిసిసిసి, జపిసిసి మార్పులనే పోలీసుల వాదన కూడా సమంజసమే. కానీ ఉన్న నిబంధనలను, చట్టాలను ఏమేరకు నిస్సక్రపాతంగా త్రికరణజుద్ధిగా అమలు చేస్తున్నారనేదే ప్రశ్న. ధనిక, పేద అని తేడా లేకుండా ఎంతవరకు చిత్తశుద్ధితో వ్యవహరించగలుగుతున్నారనేదే ముఖ్యం. ఏ అందరినీ నిరుపేదల పోలీసు స్టేషన్ కు వస్తే ఎలా వ్యవహరిస్తారో ప్రత్యేకంగా చర్చించాల్సిన అవసరం లేదు. కిందిస్థాయిలో పోలీసుల ప్రవర్తనలో మార్పులు తీసుకురావాలని గత రెండు,మూడు దశాబ్దాలుగా ప్రయత్నాలు జరుగుతూనే ఉన్నాయి. కొంత మేరకు ఫలితం కనిపిస్తున్నా ఆశించిన స్థాయిలో జరగలేదనే చెప్పొచ్చు. ఇందుకు కిందిస్థాయిలో అధికారులను నిందించేకంటే ఉన్నతస్థాయిలో ఉన్న అధికారుల్లోకొందరు రాజకీయ నాయకుల ఒత్తిడులకు తలొగ్గడం వల్లనే ఈ పరిస్థితులు ఏర్పడుతున్నాయనే ఆరోపణలను తోసిపుచ్చలేం. అందుకే అధికశాతం కేసులు న్యాయస్థానాల్లో వీగిపోవడానికి ఇలాంటి కారణాలు ఎన్నో ఉన్నాయి. ఫలితంగా నేరస్థుల్లో భయభక్తులు రాసురాసు తగ్గిపోతున్నాయి. దేశంలో తెలుగురాష్ట్రాల్లో అనేక బోగస్ ఫైనాన్స్ కంపెనీ

లు పెట్టి లక్షలాది కుటుంబాల కష్టాధిరాన్ని కొల్లగొట్టి బోర్డులు తీప్పేస్తే జీవితకాలం పాటు సంపాదించుకున్న డబ్బు బోగొట్టుకొని న్యాయం చేసేవారు లేక బాధితుల వేదన అరణ్యలోదనగా మారి ఎందరో అత్యవత్యలుకూడా చేసుకున్నారు. ఇలాంటి అత్యవత్యలు జటిల కాలంలో పెరిగిపోవడం ఆందోళన కలిగించేంతవంతం.తెలుగు రాష్ట్రాల్లోనే గత దశాబ్దాలంలో ఇరవైఐదు వేలకోట్ల రూపాయలకు పైగా ప్రజలను మోసంచేసి దోచుకున్నట్లు అధికారవర్గాలే వెల్లడిస్తున్నాయి. ఇందులో రికవరీ ఎలాఉన్నా నిందితల్లో పదిశాతం మందిపై కూడా నిర్దిష్టమైన చర్యలు తీసుకున్న దాఖలాలు లేవు. మరొకపక్క మోసపోయినవారుబాధితుల సంఘాలంటూ ఏర్పడిదర్గాలు, రాస్ట్రాలోకాలు, తదితర ఆందోళన కార్యక్రమాలు చేపడుతున్నారు.ఇందులో కొందరు డబ్బు తిరిగిరాదనే నిరాశ నిస్పృహలతో బలవన్మరణాలు కూడా పాల్యుడుతున్నారు.తాజాగా తెలుగు రాష్ట్రాల్లోనే కాదు పొరుగునున్న తమిళనాడు, కర్ణాటకరాష్ట్రాల్లో గాడిద పాలతో సరికొత్త మోసానికి తెగించారు.వందలాది రైతులవద్ద నుంచి గాడిదల పేరుతో భారీఎత్తున డబ్బులు వసూలు చేశారు. గాడిదపాలు లీటరుకు పదహారుపందల రూపాయల చొప్పున చెల్లిస్తామని ఒప్పందం చేసుకొని కొన్ని నెలలపాటు ఆ మేరకు చెల్లించారు. దీంతో ఒకరిని చూసి ఒకరు పోటీపడి గాడిదలను వారివద్దనే కొనుగోని చేసి పాల విక్రయకాదు సిద్ధపడ్డారు. గత నెల రోజులుగా డబ్బులు ఇవ్వలేదోవడం, చెక్కులిచ్చినా బోన్స్ కావడంతో అనుమానం వచ్చి కొందరు రైతులు నిర్దుహకులను నిలదీశారు. దీంతో చదు దగా బయటపడుతుందని నలుగురు నిర్దుహకులు అదృశ్యమయ్యారు. పోలీసు స్టేషన్ లో ఫిర్యాదు చేసినా పెద్దగా పట్టించుకోవడం లేదని బాధితులు హైదరాబాద్ లో వీలేకలను సమావేశం పెట్టి వాపోయారు. దాదాపు వంద కోట్ల రూపాయలకుపైగా తమను ఈ గాడిదపాలు పేరుతో దగా చేశారని బోరు మంటున్నారు. ఇక ఉద్యోగాలు ఇవ్వొస్తామని, నిర్ద్యోగులను దగాచేసి కంపెనీలు ఎప్పటికప్పుడు పుట్టుకున్నట్లు న్యాయ.వారివద్దనుండి డిమాండ్ పేరుతో లక్షలాది రూపాయలు వసూలు చేసుకోవడం, మూడు,నాలుగు నెలల పాటు జీతాలు ఇచ్చి ఆ తర్వాత బోర్డు తీప్పేస్తున్నారు. ఏదోకరకంగా డబ్బు సంపాదించగలిగితే తమను ఎవరూ ఏమీ చేయలేరనే భావన ఈ మోసగాళ్లల్లో రోజురోజుకు పెరుగుతున్నది. అందుకే ఒకరిని చూసి ఒకరు పోటీపడి ప్రజలను మోసంచేస్తున్నారు. ఇక రియల్ ఎస్టేట్ వ్యాపారంలో మోసంచేస్తున్న వారెందరో ఉన్నారు. ఒకే ప్లాట్ ను ఇద్దరు, లేదా ముగ్గురికి అమ్ముతున్నారు. ఈ మోసాలు నిరంతరంగా జరుగుతున్నాయి.వీటికి అడ్డుకట్ట వేయాలిన అవసరంఉంది. ఏమైనా చట్టం అందరికీ సమానమే నన్ను మాటలు చెప్పడంకాదు.ఆవరణలోమాపాలి. అప్పుడే పాలకులు చెప్పే మాటలకు అర్థం పడవచ్చుందంటుంది.

మానవ మేధ స్వేచ్ఛగా ఉన్నప్పుడే సమాజ సంక్షేమనికి నిజమైన భద్రత లభిస్తుంది.

లాస్క్

నోరు తెరిచి కుంతగా నిర్ధారించబడే కన్నా, నోరు మూసుకొని ఇతను శుంకనేమో అన్న భావన ఇతరులకు కలిగించడం కొన్ని సమయాలలో మిన్న.

జెమ్స్ నిన్ క్లెర్

ప్రజావాక్కు

బజిజి వైఖరి మారాలి

మనదేశంలో హిందువుల సంఖ్య ఎక్కువ. వారు చేసే ఒట్లతోనే ఏపార్టీ అయినా అధికారంలోకి రాగలుగుతుంది. ఇవి తెలిసీ బిజిమి అధికారులు హిందువులను మద్దిత చేసుకుంటూ తాము మాత్రమే హిందువులమని చెప్పుకుంటూ తమకు గిట్టిన వారిని హిందువుత్వంబట్టిగా ప్రచారం చేస్తున్నారు. ఈ విధంగా మతాన్ని ప్రజల సెంటిమెంటుని ఉపయోగించుకునిఎన్నికలలో అద్దీపాదులు తున్నారు. విభజింప, పాలింప నూత్రాన్ని పోటీస్తూ ప్రజలను రెచ్చగొడుతూ ప్రసంగాలు చేస్తున్నారు. వీరి మూలాలను కొన్ని రాష్ట్రాలలో అల్లప్పు, అలజలలు జరుగుతూ శాంతి భద్రతలు క్షీణిస్తున్నాయి. ఇలాంటి ప్రచారంతో ప్రజలను ఎంతకాలం మభ్యపెట్టగలిగి?

పిచ్చుమీరుతున్న ఉగ్రవాదం

ఉగ్రవాదం పెచ్చు మీరు తున్నప్పుడు మనుషులు రాక్షసులుగా మారతారు. అప్పుడు మానవ సంబంధాలు కూడా అడ్డురావు.గత నాలుగేళ్లుగా మజిలీలోలో మారణహోమానికి అడ్డుబావు లేకుండా పోతోంది. కుకీ మిలిటెంట్లు ఓ రెండ్రు భవనాలులతో సహా ఆరుగురిని అవహరించి అతి దారుణంగా వదిలిేశారు. వాటిని తలను చేతులను అతి కిరాతకంగా సరికి చేశారు. ఇన్నెక్ట్ నుండి ఇంత ఘోరాలు జరుగుతున్నా ప్రధాని మోదీ మజిలీపూర్వైపు చొస్త్రీమార్చడం పోవడం అనేక విమర్శలకు తావిస్తున్నది. బోస్ అక్కడ సంభవిస్తున్న ఆరాచక పరిణామాలను నివారించగలిగిరా అంటే అదేదేదు.ఇప్పుడయినా ప్రధాని ఆ రాష్ట్రానికోసాని వెళ్లిస్తారే పరిస్థితిని స్వయంగా ఆకళింపు చేసుకుని తిరిగి ఇలాంటి దుర్భర్యలు జరగకుండాతగినచర్యలు తీసుకోవాలి.

చర్యలు తీసుకోవాలి

నాణ్యమైన వైద్యసేవలు అందించడంలో ప్రభుత్వ ఆస్తి శ్రులు వెనుకబడుతున్నాయి. ఎన్నో పేద, బడుగు, బలహీన కుటుంబాల ఉసురుపోసుకుంటున్నాయి. ప్రభుత్వ ఆస్తిలోలో నాణ్యమైన వైద్యసేవలు అందుబాటులో ఉన్నప్పుడే అధికంగా నష్టపోతుండా ఉంటారు. ఇక నైనా ప్రభుత్వ ఆస్తిశ్రుల పనితీరుమెరుగుపర్చాలి. సరైన వైద్య సేవలు అందించేలా చర్యలు తీసుకోవాలి.

ప్రజా సమస్యల పరిష్కార దిశగా పాలన సాధ్యమేనా?

తరిగోపుల నారాయణస్వామి

వాతావరణముంటుంది. నిరుద్యోగం లేకుండా ఉండాలి. అంటే ప్రతి ఒక్కరిలోనూ ఉపాధి సైపు జ్వాల నేర్పించాలి. ఈ ఉపాధి రంగం ప్రభుత్వ రంగంలో పాలు ప్రైవేటు రంగంలో కూడా విరివిగా ఉండాలి. అలాగే స్వయం ఉపాధి రంగాన్ని ప్రోత్సహించాలి. ఎవరికి కూడా ఉపితంగా ఆదాయం లేకుండాకూడా శ్రమతో కూడిన ఉపాధి కల్పించాలి. మరొక రంగం ఉద్యోగం పనితీరు వీరి జీత భత్యాల ప్రవోల్లం అనుగుణంగా ఉండాలి. పనిచేయ ప్రాంతాలు ప్రశాంతంగా ఉండాలి. సమయానుకూలంగా ఉద్యోగులు పనితీరు కనిపిస్తే పాలనా రంగంలో వృద్ధి

తరిగోపుల నారాయణస్వామి

కనిపిస్తుంది. జీతభత్యాల సకాలంలో ఇవ్వాలి. తీవ్రమైన నిర్బంధాలతో పని చేయించకూడదు.బానిజం ఉండకూడదు ఉద్యోగులకు ఇచ్చే జీతభత్యాలను ప్రభుత్వాల అనవసర వ్యయమని భావించకూడదు. ప్రభుత్వంనలంటే ఉద్యోగులు కూడా భాగమే ప్రజలకు సేవ చేయడానికి ఉద్యోగులు తప్ప నిసరి. మరొక ముఖ్యరంగం స్త్రీలు మీరు స్వేచ్ఛగా ఉన్నారంటే అక్కడ మంచి ప్రభుత్వం ఉన్నది అని లెక్క. మీరు నిర్బంధంగా ఉంటూ అధిక రంగం వృద్ధిలో వీరి పాత చాలా ముఖ్యం. కుటీర పరిశ్రమలు, చిన్న పరిశ్రమలలో వీరికి అనేక అవకాశాలు కల్పించి అధిక రంగం వృద్ధిలో వీరిని భాగస్వాముల కల్పించవచ్చు. మరొక రంగం పరిశ్రమలు ఏ ప్రభుత్వమైతే పరిశ్రమలు విస్తారంగా అభివృద్ధి చేసి ప్రైవేటు రంగంలో సైతం పరిశ్రమలను ప్రోత్సహించి

ఎడిట్ వేబ్సైట్..

అధిక, సామాజిక, రాజకీయ విశ్లేషణాత్మక రచనలు పంపగల రచయితలు మాకు పంపే వ్యాసాలు తరచు పత్రికలకు కూడా పంపడం సరైన విధానం కాదు. సహకారస్థాపన ఆశిస్తాం. -ఎడిటర్

(e-mail: editpage@vaarththa.com)

ఆదరణ కొరవడి అంతరించిపోతున్న భాషలు

యునెస్కో ప్రకారం,భారతదేశంలోని 197భాషలు అంతరించిపోయే దశలో ఉన్నాయి. వాటిలో 81 ప్రమాదపుబలంపై ఉండగా,111ఖచ్చితంగా అంతరించిపోయే ప్రమాదంలో ఉన్నాయి. ఐదు ఇప్పటికే అంతరించిపోయాయి.ఒక భాష 10,000 కంటే తక్కువ మంది మాట్లాడినట్లయితే ఆ భాషను అంతరించిపోయే ప్రమాదం ఉన్నభాషగా పరిగణిస్తుంది యునెస్కో. భారత దేశంలో 100కంటే ఎక్కువభాషలు ఈ కోవకు చెందడం గమనార్హం. భారత ప్రభుత్వం ఆస్సామీస్, బెంగాలీ, కన్నడ, మలయాళం, మరాఠీ, ఒరియా, పాలి, ప్రాకృత్, సంస్కృతం, తమిళం తెలుగును సాంప్రదాయ భాషలుగా గుర్తించింది. ఇవి వాటి సాంస్కృతిక, చారిత్రక ప్రాముఖ్యత ఆధునిక భాషలు,సాహిత్యంపై వాటిప్రభావం కోసం అధ్యయనం చేయబడతాయి.

యేచన్ చంద్రశేఖర్

భాష వ్యక్తిగతణకు మూలం భాష. భాషలేమీ మనుగడలో లేని అవి మానవుల కాలంలో, వారు సాంజ్ఞలు చేయడం, దగ్గు పొగ రాజేయడం, తప్పట్లుపై అర్థపు వేయడం, నోటితో ద్వ్వనులు చేసి తమ ఆలోచనలు, భావాలను వ్యక్తపరచేవారని అధ్యయన నకారులు అభిప్రాయం. ప్రపంచంలో ఏర్పడిన మొట్టమొదటి భాషకు సంబంధించి ఖచ్చితమైన ఋజువులేమీ అందుబాటులో లేనప్పటికీ 50,000 నుండి 200,000 సంాక్రితం భాష అభివృద్ధి చెంది ఉండవచ్చని నిపుణుల అభిప్రాయం. చరిత్రలో, వివిధ నాగరికతలు తమసొంత భాషలను అభివృద్ధి చేసుకున్న విషయం మనకు తెలిసింది. కొన్ని దేశాలలో ఏకక ఆదివత్స భాష ఉండగా, మరికొన్ని అనేక భాషలను నిలయంగా ఉన్నాయి. ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉనికిలో ఉన్నఉనికి కోల్పోయిన భాషలు లపై విస్తృత పరిశోధనలు చేస్తున్న అమెరికాకు చెందిన ఎథ్నోలాగ్ సంస్థ పరిశోధకుల ప్రకారం, ఫిబ్రవరి 2024 నాటికి ప్రపంచవ్యాప్తంగా ప్రజలు సుమారు 7,139 భాషలు మాట్లాడుతున్నప్పటికీ నానాటికి వాటి సంఖ్య తగ్గుముఖం పడుతుండటంతో పాటు కొన్నిభాషలుపూర్తిగా అంతరించిపోయే పరిస్థితులు ఏర్పడడంపై భాషావేషిమకులు సర్వత్రా ఆందోళన వ్యక్తం చేస్తున్నారు. ఎప్పుడైతే ప్రజలు తమ మాతృభాష పట్ల నిర్లక్ష్యం వహిస్తూ తరువాతి తరాలకు బోధించడంలో అలసత్వం వహిస్తారో, అది తప్పనిసరిగా ఆ భాష అంతరించిపోవడానికి కారణమవుతుంది. 26 ఏప్రిల్ 2023 నాటికి సవరించబడిన వరల్డ్ లింగ్వావెస్ ఫోరం అధ్యయనం ప్రకారం పసిఫిక్ మహాసముద్రంలోని ఒకటిన్నర ద్వీపంలోగల పచ్చవా న్యూగినియా 850కి పైగా భాషలకు నిలయంగా ఉంటూ ప్రపంచంలోని అత్యధిక భాషలు గల దేశాల జాబితాలో మొదటి స్థానం ఆక్రమించుకుంది. ఈ దేశానికి పరిమితమైన అత్యధిక భాషలను ప్రస్తుతం కేవలం కొన్ని వందలు లేదా వేలమంది మాట్లాడు మాట్లాడతారు. 17వేల ద్వీపాలతో ప్రపంచంలోనే అతిపెద్ద ద్వీపసమూహం అంటే న్యూగినియా. అధికార భాష బహిస్కారం చేసినప్పటికీ, జావానీస్,సుండానీస్లో పాటు 700కంటే ఎక్కువ భాషలలో 270 మిలియన్లకు పైగా జనాభా గల ఈ చిన్న దేశం రెండవ స్థానంలో ఉంది. 200 మిలియన్లకు పైగా జనాభాతో ఆఫ్రికా ఖండంలోనే అత్యధిక జనాభా కలిగిన దేశంగా ఉన్న నైజీరియా 500కంటే ఎక్కువ భాషలతో మూడవ స్థానంలో ఉంది. ఇక్కడ అత్యధికులు మాట్లాడే భాషలు హోసా,యోరూబా, బన్ట్, దాదాపు 1.42 మిలియన్ల జనాభాతో జిబెల్ వైనాను వెనక్కు నెట్టి ప్రపంచంలో అత్యధిక జనాభా కలిగిన దేశం స్థానాన్ని కైవసం చేసుకున్న భారత

స్థానంలో ఉన్న ఆస్ట్రేలియా, జాతీయ భాష ఇంగ్లీష్ అయినప్పటికీ అక్కడిప్రజలు అనేక దేశీయభాషలతో సహదాదాపు 320 భాషలను మాట్లాడతారు. 2021 జనాభా లెక్కల ప్రకారం 72శాతం ప్రజలు ఇంగ్లీష్ ఇంగ్లీష్ మాత్రమే మాట్లాడతారు. ఆసియా ఖండంలోని శక్తివంతమైన దేశాలలో ఒకటైన చైనా 308 భాషలతో ఏడవ స్థానంలో ఉంది. స్థానిక లోలో పాటు అనేక జాతుల సమూహాలతో కూడిన మెక్సికో దాదాపు 304 భాషలతో ఎనిమిదవ స్థానంలోఉంది. దేశంలోని అత్యధికులు జాతీయ పాఠశాలల్లో బోధనా భాష అయిన స్పానిష్ మాట్లాడుతున్నారు. మధ్య ఆఫ్రికాలోగల కామెరూన్ 281కిపైగా భాషలతో వైవిధ్యమైన భాషల పరంగా తొమ్మిదవ స్థానంలో ఉంది.240 భాషలతో వైవిధ్యమైన భాషలు గల దేశాల జాబితాలో ట్రెజిల్ వరద స్థానంలో ఉంది. ఇక్కడ బోర్నూగోస్ అధికార భాష అయినప్పటికీ, అనేక స్థానిక భాషలు అభివృద్ధి చెందుతూ సాంస్కృతిక ప్రాభవానికి ప్రతీకలుగా నిలుస్తున్నాయి.ఎథ్నోలాగ్ ప్రకారం, స్థానిక,మాతృభాషలేరకులే సహా ప్రపంచంలో అత్యధికంగా 1456 మిలియన్ల మంది ఇంగ్లీష్ మాట్లాడతారు. మధ్యయుగంలో ఇంగ్లండ్ లో ఉద్భవించి వ్యాపారం,పర్యాటక, సాంకే

తిక, వైద్య,రంగం ఏదైనాకానీ అంతర్జాతీయ భాషగా పరిగణించబడుతున్న ఈ భాష ఇప్పుడు 67 దేశాలలో అధికారిక భాషగా కొనసాగుతోంది. 610 మిలియన్ల మంది మాట్లాడే హిందీ భారతదేశంలోని 22 అధికారిక భాషలలో ఒకటి. ఉత్తర భారతదేశంలోని చాలా రాష్ట్రాలలో పాటు నేపాల్ జనాభాలో నాలుగింట ఒక వంతు మంది హిందీ మాట్లాడతారు.మొత్తం 559మిలియన్ల మందికి కాకుండా స్థానికంగా మాట్లాడేవారి సంఖ్యవరంగామాస్త్రే ప్రపంచవ్యాప్తంగా అత్యధికంగా మాట్లాడే రెండవది, ఇంటర్నెట్ లో ఎక్కువగా ఉపయోగించే మూడవ భాష స్పానిష్. స్పెయిన్ వలసరాజ్యాల విస్తరణ కారణంగా అమెరికా, ఆఫ్రికా, ఆసియాకుల విస్తరించడంతో ఈ భాషను ప్రపంచంలోని 21దేశాలలో మాట్లాడుతున్నారు. ప్రపంచంలోనే అత్యధిక సంఖ్యలో స్పానిష్ మాట్లాడే రెండవ దేశం అమెరికా! వలసరాజ్యాల విస్తరణతో ఫ్రెంచ్ కూడా సేద ప్రపంచవ్యాప్తంగా 29 దేశాలలో 310 మిలియన్ల మంది ద్వారా మాట్లాడబడుతోంది. ఇది యునైటెడ్ నేషన్స్ అండ్ ఐక్య నేషన్స్ యూనియన్,యునెస్కో, హూ, న్యూటో మరిన్ని సంస్థల అధికారిక భాష లలో ఒకటి.బంగ్లాదేశ్ అధికారిక భాష బెంగాలీ,273 మిలియన్ల మంది మాట్లాడే బెంగాలీ భాష, భారతదేశం, బ్యూలోని కొన్ని ప్రాంతాలలోకూడా మాట్లాడబడుతుంది. భూ భాగం ప్రకారం ప్రపంచంలోనే అతిపెద్ద దేశమైన రష్యాలోవ్యక్తిభాష ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఎక్కువగా మాట్లాడే భాషలలో ఒకటి. రష్యన్ కేవలం నాలుగు దేశాల అధికారిక భాష అయినప్పటికీ, ఇది 19దేశాలలో 255మిలియన్ల మంది ద్వారా విస్తృతంగా మాట్లాడబడుతుంది. పాకిస్తాన్ లోని రెండు అధికారిక భాషలలో ఒకటైన ఉర్దూను భారతదేశంలోని కొన్ని ప్రాంతాలలో సహాప్రపంచవ్యాప్తంగా 232మిలియన్ల మంది మాట్లాడుతున్నారు.యునెస్కో ప్రకారం,భారతదేశంలోని 197భాషలు అంతరించిపోయే దశలోఉన్నాయి.వాటిలో 81 ప్రమాదపుబలంపై ఉండగా,111ఖచ్చితంగా అంతరించిపోయే ప్రమాదంలోఉన్నాయి. ఐదు ఇప్పటికే అంతరించిపోయాయి. ఒక భాష 10,000 కంటే తక్కువ మంది మాట్లాడినట్లయితే ఆ భాషను అంతరించిపోయే ప్రమాదం ఉన్నభాషగా పరిగణిస్తుంది యునెస్కో.భారతదేశంలో 100కంటే ఎక్కువభాషలు ఈ కోవకు చెందడం గమనార్హం.భారత ప్రభుత్వం ఆస్సామీస్, బెంగాలీ, కన్నడ, మలయాళం, మరాఠీ, ఒరియా, పాలి, ప్రాకృత్,సంస్కృతం,తమిళం తెలుగును సాంప్రదాయ భాషలుగా గుర్తించింది. ఇవి వాటి సాంస్కృతిక, చారిత్రక ప్రాముఖ్యత ఆధునిక భాషలు, సాహిత్యంపై వాటిప్రభావం కోసం అధ్యయనం చేయబడతాయి. 2015లో సాహిత్య అకాడమీ వార్షిక సాహిత్య ఉత్సవంలో జరిగిన సమావేశంలో భారతదేశంలో లిపి ఉన్న భాషలు కంటే లిపి లేని భాషలు ఎక్కువగా ఉన్నాయని, ఈ భాషలు అంతరించిపోయే ప్రమాదంలో ఉన్నాయని కనుగొన్నారు. •

‘మరో నిశ్శబ్ద విపత్తు’ ప్రమాదంలో జీవకోటి

ప్రపంచ ఆంటిమైక్రోబియల్ నిరోధకత అవగాహన వారం” సందర్భంగా) అతి ప్రధానమైన 10 ప్రజారోగ్య సమస్యల్లో ఆంటిమైక్రోబియల్ రెసిస్టెన్స్ (ఏఎంఆర్) లేదా ఆంటిమైక్రోబియల్ నిరోధకత”ను ఒకటిగా గుర్తించడంతో 2005 నుంచి ఐరాస ప్రతి ఏటా 1824 నవంబర్ రోజుల్లో వరల్డ్ ఆంటిమైక్రోబియల్ అవేర్సెస్ వీక్ లేదా “ప్రపంచ ఆంటిమైక్రోబియల్ అవగాహన వారం” పాఠించుట అవసాయాత్మిక మార్చింది. బాక్టీరియా, వైరస్, ఫంగి, పరాన్నజీవులు లాంటి సూక్ష్మజీవులు కలిగించే సాంక్రమిక వ్యాధులను తగ్గారు. సమగ్రపంతంగా నయం చేయడానికి ఆంటిమైక్రోబియల్ ఔషధాలను వాడుట అలవాటు అయ్యింది. కాలానుగుణంగా సూక్ష్మజీవుల్లో వస్తున్న మార్పులతో ఆంటిమైక్రోబియల్ డ్రగ్స్ పట్ల సూక్ష్మజీవులు నిరోధకతను పెంచుకొని, ఆ ఔషధాలకు రోగకారక సూక్ష్మజీవులు లోగంకూడా మొండికేయడంతో అంటువ్యాధులు చికిత్సలకు అవంతరాలు ఏర్పడి ప్రాణాంతక స్థితులకు చేరడంతోపాటు మరో నిశ్శబ్ద విపత్తు” ఏర్పడుతున్నదని నిపుణులు హెచ్చరిస్తున్నారు. ఈ ప్రమాదకర విపత్తుపట్ల ఏడాదికి 70 లక్షల మంది ప్రాణాలు కోల్పోవడం, ఈ సంఖ్య 2050 వరకు 10 మిలియన్లకు చేరవచ్చని హెచ్చరిస్తున్నారు. ప్రపంచ ఏఎంఆర్ సమస్య ఆసియా, ఆఫ్రికా దేశాల్లోనే 90 శాతం వరకు విస్తరించిందని నిర్ధారణ అవుతున్నది. ఏఎంఆర్ పెరగడానికి ప్రధాన కారణాలుగా విపక్షభావతంత్రా అధిక మోతాదులో ఆంటిమైక్రోబియల్ డ్రగ్స్ వాడడం, సురక్షిత

కొరత, పారిశుధ్యం సమస్యలు, వ్యక్తిగత పరిశుభ్రత లాంటి అవలక్షణాలతో మానవాళి కాకుండా జంతువులు, వ్యవసాయ వంటలు ప్రమాదంలో పడుతున్నాయి.2015 మధ్య కాలంలో ఆంటిమైక్రోబియల్ డ్రగ్స్ వాడకం 65 శాతంవరకు పెరగగా, 2030 నాటికి 200 శాతం పెరగవచ్చనిఅంచనా వేస్తున్నారు. అలాగే 201730న వర్య జంతు చికిత్సలకు వాడే ఆంటిబయోటిక్స్ 12శాతం పెరగవచ్చనే అశుభవార్తలు వింటున్నాం. ప్రపంచ ఆంటిమైక్రోబియల్ అవగాహన వారం 2024 డిసెంబర్ ఏడ్యుకేట్, అడ్యుకేట్, ఆక్సెస్” అనబడే అంతాన్ని తీసుకొని అవగాహన కల్పిస్తున్నారు. ఏఎంఆర్ పట్ల అవగాహన కల్పించడానికి పాఠసమాజం, ప్రభుత్వ యంత్రాంగం, వెటర్నరీ విభాగం, రైతులు, ఫార్మసిస్టులు, విద్యావేత్తలు, యువజన సంఘాలు, సీనియర్ సిటిజెన్స్, వ్యవసాయ శాఖల సమన్వయంతో కృషి చేయాలి ఉంది. కరోనా విపత్తు సమయంలో అధికశాతం రోగులకు అంటిబయోట్ ఔషధాలను విపక్షభావితంత్రా, అధిక మోతాదులో వాడడంతో నేడు దాని దుప్రభావాలు నేడుతీవ్రరూపం దాల్చడం, తీవ్ర అనారోగ్యాల కలగడంతో పాటు ప్రాణాలు సహితం పోవడం మార్పున్నాయి. గత ఏనిమిది దశాబ్దాలుగా ఆంటిమైక్రోబియల్ ఔషధాలను విరివిగా వాడి రోగాలను నయం చేసే ప్రయత్నాలు చేయడంతో ఆ డ్రగ్స్ పట్ల నిరోధకత పెరిగి వాటి ప్రభావం పూర్తిగా తగ్గడం గమనిస్తున్నాం.

ప్రజా సమస్యల పరిష్కార దిశగా పాలన సాధ్యమేనా?

ప్రపంచ దేశాలలో కావచ్చు, మన దేశంలో కావచ్చు, లేదా దేశంలోని వివిధ రాష్ట్రాలలో ఆయా రాజ్యాంగాలకు అనుగుణంగా పాలనను మనం చూస్తున్నాం, సాధారణంగా పాలకులు పాలన పట్ల మంచి ప్రభుత్వం అని వారంతుకు వారే మంచి సర్టిఫికేట్ ఇస్తూ ఉంటారు, కానీ ఆ సర్టిఫికేట్ ప్రజలు వివిధ వర్గాల వారు మేధావీల వంటి ఉన్న వారు ఇవ్వాలి. మరి ఆయా రాష్ట్రాలు లేదా దేశాల్లో ఉన్న పాలనను ఈ వర్గాల వారు మంచి సర్టిఫికేట్ ఇవ్వాలి అంటే అనేక రంగాలను వాస్తవాలను అన్వేషించి విశ్లేషించారు అందులో భాగంగా మనదేశంలో కావచ్చు లేదా మరో రాష్ట్రంలో ఉన్న ఆయా రంగాలను ఒకసారి మనం మననం చేసుకోవాలి అవసరం ఉన్నది. అందులో ప్రధానంగా జీవన వ్యయం ముఖ్యంగా అన్నిరకాల ఆదాయం గల వారు జీవించగలిగే వాతావరణం ఉండాలి. తక్కువ ఆదాయం ఉన్నవారు సైతం సంపూర్ణ ఆరోగ్య శక్తి కొరకు ధరలు అందుబాటులో ఉండాలి. ఆదాయ,వ్యయాల కనీసం సమ స్థితిలోనైనా ఉండాలి. బ్రతుకు తెరువు వారా సంక్షిప్తంగా ఉండకుండా సహకంగా ఉండాలి. అప్పుడే అల్పాదాయ వర్గాలు సైతం సుఖసంతోషాలతో జీవిస్తారు. మరో ప్రధాన అంశం రైతులు మీరు వీరివృత్తిని ఇష్టపూర్వకంగా కొనసా గించే పరిస్థితిని పాలకులు ఇవ్వాలి. వీరి వృత్తిలో నష్టం పన్నే ప్రభుత్వం భరించేటట్లు విధానాలు ఉండాలి. కారణం నేటి ఆధునిక యుగంలో ఆకలి వావులు లేకుండా ఉండాలి. అంటే ఆహార ధాన్యాల కొరత ఉండకూడదు. రైతులు సమ డిండ్ పంటలకు మార్కెట్ సౌకర్యం గిట్టబాటు ధరలు ఉండాలి. అదే సమయంలో రైతులు పండించే ధాన్యంలో 70 శాతం ప్రైవేట్ ప్రభుత్వమే కొనుగోలు చేయాలి. అప్పుడే రైతుకు గిట్టబాటు అవుతుంది. మినియోగడులనీకి ధరా భారం కాకుండా ఉంటుంది. వ్యవసాయాన్ని పాలకులు వ్యాపార దృక్పథంతో కాకుండా ప్రభుత్వ రంగంలోనే ఉదార స్వభావంతో వ్యవహరించాలి. మరొక ప్రధాన అంశం నిరుద్యోగం. ఎక్కడైతే నిరుద్యోగ శాతం తక్కువగా ఉంటుందో అక్కడ ప్రశాంత

కనిపిస్తుంది. జీతభత్యాల సకాలంలో ఇవ్వాలి. తీవ్రమైన నిర్బంధాలతో పని చేయించకూడదు.బానిజం ఉండకూడదు ఉద్యోగులకు ఇచ్చే జీతభత్యాలను ప్రభుత్వాల అనవసర వ్యయమని భావించకూడదు. ప్రభుత్వంనలంటే ఉద్యోగులు కూడా భాగమే ప్రజలకు సేవ చేయడానికి ఉద్యోగులు తప్ప నిసరి. మరొక ముఖ్యరంగం స్త్రీలు మీరు స్వేచ్ఛగా ఉన్నారంటే అక్కడ మంచి ప్రభుత్వం ఉన్నది అని లెక్క. మీరు నిర్బంధంగా ఉంటూ అధిక రంగం వృద్ధిలో వీరి పాత చాలా ముఖ్యం. కుటీర పరిశ్రమలు, చిన్న పరిశ్రమలలో వీరికి అనేక అవకాశాలు కల్పించి అధిక రంగం వృద్ధిలో వీరిని భాగస్వాముల కల్పించవచ్చు. మరొక రంగం పరిశ్రమలు ఏ ప్రభుత్వమైతే పరిశ్రమలు విస్తారంగా అభివృద్ధి చేసి ప్రైవేటు రంగంలో సైతం పరిశ్రమలను ప్రోత్సహించి

అభివృద్ధి చేస్తారో అక్కడ ఉపాధి అవకాశాలు మెండుగా ఉంటాయి. అలాగే మరొక రంగమైనమంచలీ రవాణా సౌకర్యాలు అత్యవసరం. మంచి రవాణాసౌకర్యాలు సామూహిక రవాణా సౌకర్యాల సులభంగా భద్రంగా ప్రయాణించే ఏర్పాటు ఉంటాయో అక్కడ ప్రజలు సురక్షితంగా సులభంగా జీవించగలుగుతారు. మరొక ముఖ్య అంశం స్వచ్ఛత ఆవృతకర వాతావరణం. శుభ్రతఉండేటట్లు ప్రోత్సహించాలి. సగరాలు, పట్టణాలు, గ్రామాల మధ్య పెద్దగా అంతరాలు లేకుండా చూడగలగాలి. ఈ మూడింటి మధ్య అనుసంధానం పెరగాలి. అక్కడ పరిపాలన బాగున్నట్లు లెక్క. అంతే కాకుండా ప్రజల ఆదాయంలో భాద్యమవుతుందో మన్నిదోకూడదు తక్కువ ఆదాయం ఉన్న ప్రజలలో సైతం కనీసం ఒక 20శాతం భాద్యమ ఉండేటట్లు ప్రభుత్వాల ప్రజలనిరోత్సహించాలి.వ్యాపారం కొందరు ఎక్కువ ఆదాయం గడిచేటట్లు మరీ కొందరు నష్టపోయేటట్లు ఉండకూడదు.అలాంటి చోట మంచి పానం ఉన్నట్లులెక్క. అలాగే విద్యాశోధనలు మంచి విద్యను ఉపాధి కల్పించే విద్యా విధానం ఎక్కడ ఉంటుందో అక్కడ మంచి పాలన ఉన్నట్లు లెక్క.అలాగే పర్యాకరంగా కూడా స్థానిక పర్యాటక రంగాన్ని ప్రోత్సహించాలి. స్థానికులకు ఉపాధి కల్పించాలి. పర్యాటకులను వెంటాడి మరీ ముఖ్యంగా ప్రభుత్వ కార్యాలయాల కావచ్చు లేదా ప్రైవేట్ కార్యాలయాల కావచ్చు. నిర్దిష్ట కాలవ్యవధిలో ప్రజల సమస్యలను ఎలాంటి వ్యయప్రాయసౌల్య లేకుండా పని జరిగేటట్లు ఉండాలి. వీటిలో లంచపాలనే ఆరోపన ఉండకూడదు. మరొక అతి ప్రధానమైన అంశం విపక్ష. ఈవిపక్ష కార్యాలయంలో కావచ్చు దేవాలయంలో పాదపూజలతో ప్రదేశాలలో మరి ఇతర ప్రదేశాల్

